

Основою регулювання страхової діяльності на національному рівні виступають:

- 1) кодифіковані акти (Цивільний кодекс України, Господарський Кодекс України, Податковий кодекс України);
- 2) закони (Закон України «Про страхування», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»);
- 3) підзаконні акти (постанови, розпорядження, накази).

Кодифіковані акти визначають основні правила та особливості регламентації страхової діяльності в Україні. Зокрема, правове регулювання страхових відносин в частині фінансового забезпечення і управління передбачене у Цивільному кодексі України. Господарський кодекс України регулює фінансову діяльність суб'єктів господарювання та страхування у сфері господарювання. Управління фінансами в частині особливостей оподаткування страхової діяльності здійснюється за допомогою Податкового кодексу України.

Основним законодавчим актом, який регулює відносини, що виникають у сфері страхування, є Закон України «Про страхування». Відповідно регламентація управлінсько-фінансових відносин здійснюється даним законодавчим актом у розрізі: рейтингу фінансової надійності, умов забезпечення платоспроможності страховиків, формування та використання страхових резервів, особливостей ведення бухгалтерського обліку та звітності страховиків.

Розпорядження, положення та методики, встановлені Національною комісією, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), покликані деталізувати законодавство у сфері страхування. Нацкомфінпослуг виступає уповноваженим органом виконавчої влади у системі регламентації страхової діяльності, тому всі нормативно-правові акти затверджені ним є обов'язковими до виконання. Постанови Кабінету Міністрів України у системі нормативно-правового регулювання страхування визначають основні умови та порядок проведення окремих видів обов'язкового страхування тому можуть мати вплив на фінансове управління страховими компаніями.

Нормативно-правове регулювання у сфері фінансового управління на страховому внутрішньоорганізаційному рівні безпосередньо залежить від регламентації на міжнародному та національному рівнях, адже навіть організаційно-розпорядчі документи страхової компанії формуються з урахуванням вимог та правил, встановлених у страховій сфері.

Отже, можна зробити висновок, що нормативно-правове регулювання страхування у сфері управління фінансами страхових компаній здійснюється на міжнародному, національному та внутрішньоорганізаційному страховому рівнях. Кожен рівень має у своїй структурі складові (директиви, закони, постанови, та ін.), які формують комплексну систему нормативно-правової регламентації для забезпечення ефективного управління фінансами страхових компаній.

УДК 368.01

Клапків Ю.М.
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ СТРАХОВОЇ СПРАВИ

Сучасній страховій справі притаманні основні засади та принципи, що лежать в основі страхових послуг, які вже реалізують визначенні основні та похідні функції [1].

Суспільством сформовано в процесі багато вікової страхової діяльності чіткі принципи страхової справи. З правової точки зору, при реалізації страхового захисту повинні дотримуватися задокументованих базисів, як учасники страхового договору так і оточення. Як правило, принципи страхової справи, тісно пов'язані з функціями страхування. Дотримання певних стандартів сприяє правильному виконання задач, що пред'являються клієнтами страхових компаній. Чіткі засади дають можливість сформулювати виразні характеристики страхової послуги.

Страхове законодавство, звичайно ж формує певні стандарти, обумовленні державним регулюванням, які пов'язані з наданим страхових послуг відповідними страховими компаніями.

Водночас ефективність страхового захисту безпосередньо залежить від наповнення страхового договору та страхового покриття, що в першу чергу залежить від вибору клієнта та прямо пропорційне розмірам страхових платежів. Саме тому, страхові послуги повинні реалізуватись через дотримання основних принципів страхування[2]. Серед найбільш вагомих принципів, можна виокремити:

- 1) принцип реальності страхового захисту;
- 2) принцип повноти страхового захисту;
- 3) принцип поширеності страхового захисту;
- 4) принцип мінімізації часу компенсації.

1. Принцип реальності страхового захисту – означає, що застрахованій особі надається надійний страховий захист та гарантується виплата, зазначена у договорі. Принцип реальності покликаний усунути ризик та дещо детермінувати невизначеність. Тому, забезпечення принципу реальності страхового захисту обумовлюється юридичними та економічними гарантіями.

В основі дотриманням принципу реальності правового характеру фігурує Цивільний Кодекс та Закон України «Про страхування», а також державні органи нагляду. Фактично, базисом даного принципу є довіра та ефективність судової системи, її недосконалість чи необ'єктивність нівелюють чіткі зобов'язання та реальність страхування, чи будь-яких інших фінансових зобов'язань та договорів, в свою чергу нівелюючи впевненість у захисті власності, інвестицій чи капіталів.

Вважається, що орган нагляду за страховою діяльністю перш за все має захищати інтереси власників страхових полісів і сприяти законному і ефективному розвитку ринку завдяки гарантуванню того, що компанії діють згідно з законодавством і нормативними актами, які регулюють сферу страхових послуг. У разі необхідності орган нагляду за страховою діяльністю втручається, застосовуючи повноваження, надані йому за цим законодавством.

У той час як забезпечення економічного профілю може включати якісні актуарні розрахунки, фінансову ліквідність, капітал і резерви страхової компанії та більшою мірою залежать ефективної діяльності страхового товариства та сталого розвитку економіки України.

2. Принцип повноти страхового захисту – відноситься до повної компенсації втрат. Принцип повноти покликаний гарантувати страховикам відповідну фінансову компенсацію для компенсації збитків, що мали місце в результаті страхового випадку. В основі даного принципу є відшкодування отриманих втрат, за умови забезпечення обумовлених договором заходів.

3. Принцип універсальності страхового захисту – стосується всієї діяльності страхових компаній. Це означає, що кожна зацікавлена людина повинна мати вільний доступ до послуг страхових компаній. Принцип універсальності також співвідноситься до об'єктів на які може поширюватись страховий захист згідно договору страхування.

4. Принцип мінімізації часу компенсації – цей принцип спрямований на зменшення часу, пов'язаного з виплатою компенсації – страхового відшкодування страховиком на користь вигодонабувача (застрахованої особи) [3]. Департаменти, що відповідають за компенсацію повинні працювати ефективно і без затримок, адже їх неефективна діяльність нівелює довіру до страхування та не дозволяє оперативно ліквідувати збитки. Адже ліквідація збитків, хоч і означає комплекс робіт з визначення і виплати страхового відшкодування. Та для господарської діяльності чи життєдіяльності людини це не лише момент отримання коштів, але, для прикладу, приведення пошкодженого майна до попереднього стану, що потребує певного часу та створює дискомфорт в житті але суттєво впливає на дохід.

Забезпечення основних принципів страхової справи, дозволяє ідентифікувати алгоритм укладання договору, супровід та виконання зобов'язань, як страхову послугу. Яка в подальшому реалізується із дотриманням основних функції страхування.

Список використаних джерел:

1. Клапків Ю. Функції ринку страхових послуг: теоретико-методологічна концептуалізація // Юрій Клапків / Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку». Серія «Економіка». – Т.ХVIII, вип. 305. – 2017. – С.60–66.

2. Sangowski T. (1998), *Vademecum ubezpieczeń gospodarczych (pośrednika ubezpieczeniowego)*, Saga Printing, Poznań.

3. Ortyński K. (1995) *Ubezpieczenie*, w: pr. pod red. W. Pomykało, *Encyklopedia Biznesu tom II*, Fundacja Innowacja, Warszawa, s. 1022.

УДК 368.1

Лазар Е.А.

студент

Науковий керівник – Медведєва І. Б.

к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Сучасні процеси в економіці країни потребують економічних реформ, що в свою чергу обумовлює необхідність розвитку страхового ринку. В умовах сьогодення важливим є формування ефективної системи інструментарію, спрямованого на збільшення рівня конкурентоспроможності страхових компаній та надання конкурентних послуг не лише на внутрішньому, а й зовнішньому ринках[1].

Страхові компанії самостійно будують свою фінансово-економічну політику і концепції розвитку, розробляють внутрішні фінансові механізми, що сприяють на результативність компанії. В умовах становлення та розвитку страхового ринку, для того, щоб страхові компанії змогли ефективно та надійно функціонувати, мати економічну спроможність необхідно проводити бізнес-планування та прогнозування діяльності. Для цього необхідне застосування сучасних методів економіко-математичного моделювання, а саме методів кореляційно-регресійного аналізу, математичного програмування, сучасних технологій імітаційного моделювання та ін. [2].

Дослідженням проблем та тенденцій розвитку страхового ринку присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів. Значний внесок у висвітлення особливостей функціонування страхового ринку України внесли вчені: В.Д. Базилевич, Н.М. Внукова, О.О. Терещенко, Л.М. Горбач, О.Д. Заруба, С.С. Осадець, В.В. Ковальова, О.А. Клепікова, Д.Д. Хемптон, Є.Ф. Брігхем, А.І. Гінзбург, М.А. Зайцева, Л. Рейтман, Т.А. Федорова, А.К. Шахова та ін.

Незважаючи на широке коло проблем, зазначених у працях науковців, питання планування та перспектив розвитку українського ринку страхових послуг потребує подальших наукових досліджень. Особливої уваги потребують питання комплексного аналізу операційної та фінансовоінвестиційної діяльності з урахуванням різних факторів зовнішнього і внутрішнього ризикового середовища. Також, існує необхідність подальшого дослідження в таких аспектах, як аналіз, прогнозування та моделювання фінансових-економічних процесів [4].

Місце страхового ринку у фінансовій системі обумовлено як роллю різних фінансових інститутів у фінансуванні страхового захисту, так і їх значенням як об'єктів розміщення інвестиційних ресурсів страхових організацій і обслуговування страхової, інвестиційної та інших видів діяльності [3].